HÜSEYN TABERÎ

Hadîs ve Şafiî mezhebi fıkıh âlimi. Künyesi Ebû Abdullah olup ismi Hûseyn bin Ali bin Hüseyn'dir. 418 (m. 1027) yılında Taberistan'da doğdu. Doğum yerine nisbetle Taberî denildi. Otuz sene Mekke'de insanlara ilim öğrettiği için "İmâm-ül-Haremeyn" lakabı verildi. 498 (m. 1105) yılında Mekke'de vefât etti. İsfehan'da da vefât ettiği söylenmektedir. Ebû Abdullah Tâberî, küçük yaşta Bağdad Şafiî ulemâsından Kâdı Ebû Tayyib Taberî'nin himâyesine girdi. Onun ilminden istifâde etti. Fakih Nasr-ül-Ömerî'den fıkıh öğrendi. Daha sonra Ebû İshâk Şirâzî hazretlerinin derslerine devam etti. Ebû İshâk Şîrâzî'nin en büyük talebelerinden oldu. Abdülgâfir Fârisî'den "Sahîh-i Müslim" kitabını okudu. Daha birçok âlimden ilim öğrendi. İlimde yüksek bir dereceye sahip oldu. Ebü'l-Kâsım Debbûsî'den sonra Bağdad'daki Nizamiye Medresesi'nde fıkıh dersleri vermeye başladı. Daha sonra Ebû Muhammed Fâmî ile münavebeli olarak ders vermeye başladılar. Bu durum İmâm-ı Gazâlî" hazretlerinin Nizamiye Medresesi'nde ders vermeye başladığı 489 (m. 1096) yılına kadar devam etti. Kendisi de büyük bir âlim olmasına rağmen, İmâm-ı Gazâlî gibi bir âlimin bulunduğu medresede fıkıh dersi vermekten haya etti. Orayı terk etti. Daha sonra tekrar da'vet edildi. Da'vete icabet edip Nizamiye Medresesi'nde kendi kitabı "Udde"yi okuttu. Bir müddet sonra Mekke'ye gitti. Orada yerleşti. Çoluk-çocuk sahibi oldu. Şarktan garba kadar İslâm memleketlerinden gelen âlimlere hadîs-i şerîf dersleri verdi. Allahü teâlânın rızâsı için insanlara nasihat eder, Resûlullaha (aleyhisselâm) tâbi olmanın ehemmiyetini anlatırdı. Mala, paraya ehemmiyet vermezdi. Az şeye kanâat eder, elindekilerin fazlasını fakirlere sadaka olarak dağıtırdı. Çok ibâdet eder, Allahü teâlânın dînini öğretmeye çalışırdı. Pekçok kimseye ilim öğretti. Müslümanlar, dinlerini doğru olarak güvendikleri bir âlimden öğrenince, Allahü teâlânın emir ve yasaklarına daha iyi bir şekilde uyarak Rabbimizin rızâsını kazanmaya gayret ettiler. Talebeleri arasında Hâfız İsmâil ve Silefî meşhûr oldu.

Yetiştirmiş olduğu mümtaz talebelerinin yanında pek kıymetli eserler de yazdı. Beş büyük cüz hâlinde "Udde" kitabı vardır. Şafiî mezhebi fıkıh bilgilerini ihtiva eden Ebû Bekr Fûrânî'nin "îbâne"sine yaptığı şerhi, bilinen eserleri arasındadır. Keşf-üz-zünûn'da "Udde'nin, "îbâne" kitabının şerhi olduğu bildirilmektedir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 349

2) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 408

3) Mu'cem-ül-müellifîn cild-4, sh. 29

4) Keşf-üz-zünûn sh. 1